

نگاه روزنامه‌نگار

روایت‌های عجیب از جنگ ۱۲ روزه

محسن صالحی‌خواه

گزارشگر هم‌میهن

جنگ اسرائیل و ایران پس از ۱۲ روز متوقف شد. آن طرف اسرائیل بود، برخوردار از ارتش مدرن و پشتیبانی کشورهای غربی و احتمالاً شرقی به همراه زرادخانه بی‌انتهایی که پس از ۲۰ ماه کوبیدن غزه، لبنان، یمن و سپس ایران هنوز مهمات در آن به وفور پیدا می‌شود. کنار اسرائیل هم آمریکا قرار داشت که قدرتمندترین و مدرن‌ترین ارتش دنیا را در اختیار دارد. هر دو طرف هم مسلح به تسلیحات اتمی در هر دو نوع تاکتیکی و راهبردی هستند. این طرف هم ایران بود، با توانایی پیهادی و موشکی که نقاط مختلفی از شمال تا جنوب اسرائیل را کوبید و خسارت‌های سنگینی به جا گذاشت.

در این جنگ نابرابر، تا آنجایی که می‌دانیم دست آخر آمریکایی‌ها از طریق قطر به ایران پیام دادند، درخواست آتش‌بس کردند و ایران پذیرفت. دو علت هم برای این درخواست مطرح می‌شود؛ بالا رفتن خسارت‌های اسرائیل در حملات متقابل ایران و موشک‌هایی که هر مرحله سنگین‌تر و مخرب‌تر می‌شدند، در کنار اینکه حمله آمریکا به سه سایت هسته‌ای، به‌زعم خودشان آن‌ها را به هدف‌شان رساند و درخواست توقف جنگ را مطرح کردند. چرا ایران پذیرفت؟ جمهوری اسلامی از ابتدا هم اعلام کرده بود که اگر طرف مقابل حملات خود را متوقف کند، پاسخ به این تجاوزها را قطع خواهد کرد.

این چند خط، روایتی سراسرت از اتفاقاتی است که در ۱۲ روز جنگ بین اسرائیل و ایران رخ داد. ایران هم چون توانست خود را پس از ضربه اول به قول معروف جمع کند و ضربه‌های سنگینی به اسرائیل بزند و درخواست آتش‌بس از سوی طرف مقابل مطرح شد، می‌تواند ادعا کند که قدرتمند ظاهر شده و در مقابله با دو طرف دارای سلاح اتمی، پاسخ متجاوز را داده است. در قدرتمند ظاهر شدن جمهوری اسلامی ایران در این بحران، شکی وجود ندارد. اما در این درگیری ۱۲ روزه به خصوص در حوزه نیروهای انسانی ضربه‌هایی به تهران وارد شد که جبران آن‌ها سخت است. حریف توانست در یک بازه زمانی کوتاه و در ضربه اول، فرماندهان ارشد نظامی ایران را تقریباً به صورت همزمان ترور کند. سپس کنار حمله‌های سنگین به مواضع نظامی در استان‌های مختلف از غرب تا جنوب و البته پایتخت، امواج دیگری از تروهرای خود را نیز انجام داد. ضربه‌های سنگینی زدیم و ضربه‌های سنگینی خوردیم و این به غیر از موفقیت سرویس حریف در ایجاد یک شبکه از عوامل خود در استان‌های مختلف کشور بود. موضوع ۳۶ ساعت پرواز بمب‌افکن‌های بی-۲۰ از آمریکا و بمباران سه سایت هسته‌ای به همراه شلیک موشک‌های تاماهاوک از شمال اقیانوس هند نیز باید جداگانه ارزیابی شود. فارغ از اینکه تاسیسات هسته‌ای ایران در نطنز، فردو و اصفهان آسیب دید یا نه، آن‌ها توانستند این تجاوزها را به سرتاجم برسانند. مردم ایران در این ۱۲ روز، اخبار را از هر منبعی که پیگیری کرده باشند، در جریان این تحولات قرار گرفته‌اند.

اما همین جامعه، در جریان تحلیل‌های تلویزیونی چه چیزی می‌شنود؟ صحبت‌هایی که هیچ نسبتی با واقعیت یا حداقل دریافت‌های آن از وقایع این جنگ ندارد. مثلاً حملات روز دوم تبر - از شهرری در جنوب تا اوین در شمال - هدف حملاتی سنگین قرار گرفت و تلفات زیادی بر جای گذاشت. پس از آن جامعه که حملات سنگین این روز را دیده یا در جریان اخبار آن قرار گرفته، در قاب تلویزیون یا در شبکه‌های اجتماعی چه می‌بیند؟ مجری - کارشناسی که روی آنتن زنده شبکه ۳ می‌گوید هیچ جنگنده‌ای در طول جنگ به آسمان پایتخت نرسید و فقط پهپادهای دشمن بودند که لاشه‌های آن نیز موجود است. وقتی پرسیده شود کدام پهپادی می‌تواند مهماتی تا این حد سنگین حمل کند که چنین ویرانه‌هایی به جا بگذارد؟ معمولاً پاسخی وجود ندارد.

یا در موضوع تجاوز آمریکا به ایران و بمباران تاسیسات هسته‌ای، ۷ بمب‌افکن بی-۲ وارد حریم هوایی کشور شدند و عملیات خود را موفق یا ناموفق، انجام دادند. بمب‌افکن‌هایی که با جنگنده‌های اف-۲۲ و اف-۳۵ اسکورت شدند. آمدند و رفتند، اتفاقی هم برای هیچ کدام‌شان نیفتاد. اما چند روز بعد، جامعه در تلویزیون چه می‌بیند؟ یک مقام رسمی نظامی می‌گوید «در روزش می‌گویم چه بلایی سر بی دوها می‌آوریم» سپس این سوال پیش می‌آید که آیا حمله آمریکا به تاسیسات هسته‌ای ایران «روزش» نبود که نشان بدهیم چه می‌توانیم بکنیم؟ آن‌هایی که این روایت‌ها را تعریف می‌کنند، شاید تصورشان این است که روایت‌شان سلحشورانه و در مسیر تعریف روایت پیروزی است؛ اما این صحبت‌ها هیچ کمکی به ایجاد این روایت نمی‌کند، بلکه حتی واقعیت‌های توان ایران در این جنگ را هم زیر سوال می‌برد.

آذربایجان جدی‌تر است. با توجه به اینکه مسعود پزشکیان با الهام علی‌اف، همتای آذربایجانی خود تماس تلفنی گرفت و درباره احتمال این مشارکت صحبت کرد، این موضوع بیشتر در مرکز توجه قرار می‌گیرد. در حال حاضر دو احتمال در این خصوص مطرح می‌شود: پرتاب پهپاد و ریزپرنده از خاک آذربایجان به سمت ایران و همچنین استفاده جنگنده‌های اسرائیلی از حریم هوایی آذربایجان برای دسترسی به تهران و کرج.

اظهارات و واکنش‌های ایران و آذربایجان درباره این موضوع را باید به ترتیب تاریخ ببینیم. روز پنجم تیرماه تماس تلفنی میان پزشکیان و علی‌اف برقرار شد. پزشکیان از علی‌اف خواست اخبار تعرض ریزپرنده‌های اسرائیلی به ایران با استفاده از آسمان آذربایجان را بررسی کنند. علی‌اف نیز اطمینان داده بود که «به هیچ وجه اجازه نمی‌دهیم از آسمان ما علیه کشور دوست و برادر ایران استفاده شود.»

الهام علی‌اف، رئیس‌جمهور این کشور نیز روز ششم تیرماه، هنگام دریافت استوارنامه مجتبی‌دمیرچی‌لو سفیر جدید ایران در باکو به این گمانه‌زنی‌ها واکنش نشان داد. علی‌اف هنگام دریافت استوارنامه‌سفیر جدید ایران گفت که «آذربایجان یکی از اولین کشورهایی بود که موضع خود را درباره مناقشه بین ایران و اسرائیل بیان و تأکید کرد که این تنش را محکوم می‌کند.» خبرگزاری رسمی آذربایجان در ادامه گزارش این دیدار نوشت: «علی‌اف با بیان اینکه برخی محافل و نمایندگان رسانه‌ها در حال انتشار اطلاعات مبتنی بر شایعات و دروغ‌ها هستند تا به روابط آذربایجان و ایران درباره این تنش بین ایران و اسرائیل آسیب بزنند، گفت که همه اینها کاملاً بی‌معنی است.»

سفیر جدید ایران نیز در باکو تأکید کرد که رهبران عالی ایران به توسعه روابط با آذربایجان توجه ویژه‌ای دارند. او همچنین گفت «موضع اصولی و قاطع آذربایجان درباره مناقشه بین ایران و اسرائیل در ایران مورد توجه قرار گرفت.» دمیرچی‌لو خاطر‌نشان کرد که طرف ایرانی همچنین کاملاً مطمئن است که خاک آذربایجان هرگز نمی‌تواند علیه ایران استفاده شود و دولت آذربایجان هرگز اجازه این کار را نخواهد داد.

ظهر روز شنبه ۷ تیر، مهدی سبحانی سفیر ایران در ارمنستان در جمع خبرنگاران این کشور در ایروان، راجع به این موضوع گفت: «ما اخبار و اطلاعاتی دریافت کردیم که برخی از ریزپرنده‌ها از برخی کشورهای همسایه وارد ایران شدند. به خاطر همین هم رئیس‌جمهور ما در تماس تلفنی با رئیس‌جمهور جمهوری آذربایجان از ایشان خواستند که در ارتباط با این مسئله تحقیق جدی انجام دهند.» او ادامه داد: «منتظریم تا ببینیم نتایج بررسی‌ها چه خواهد شد. بعد از اینکه نتایج بررسی‌ها مشخص شود راجع به نحوه واکنش به این مسئله تصمیم می‌گیریم.»

سفیر ایران با بیان اینکه ممکن است این احتمال وجود داشته باشد که دشمن صهیونیستی از خاک همسایه ما سوءاستفاده کرده باشد، گفت: «البته طرف آذربایجانی به ما اطمینان داده که اجازه نمی‌دهد از خاکش علیه ما استفاده شود. رژیم صهیونیستی به هیچ قانونی پایبند نیست و احتمال اینکه سوءاستفاده کرده باشد وجود دارد.» روز هشتم تیرماه هم وزارت خارجه آذربایجان، موضع رسمی خود را اعلام کرد که پیش از این ذکر شد. موضوع مشارکت یا عدم مشارکت آذربایجان، هنوز به نتیجه‌ای نرسیده است.

مشارکت یا عدم مشارکت آذربایجان، هنوز به نتیجه‌ای نرسیده است.

«تلاش بر این است که شرایط به گونه‌ای نباشد که اگر اتفاقی رخ داد، از قبل فکری برای آن نکرده باشیم. تمام این اقدامات در حال حاضر هم انجام می‌شود. به هر حال ممکن است اتفاقی غیرقابل پیش‌بینی رخ دهد. تلاش بر این است که با همین نگاه جهادی، با خلاقیت و با تصمیماتی که در هماهنگی با سایر بخش‌ها گرفته می‌شود، بتوان شرایط مطلوبی را برای شهروندان خلق کرد.»

سخنگوی شورای شهر تهران در ادامه گفت: «بخشی از این تصمیمات مربوط به حوزه شهرسازی، بخشی مربوط به حوزه مالی، مسائل اجتماعی و تاب‌آوری شهری و مباحث امنی از جنس پناهگاه‌هاست که در خصوص آن اطلاع‌رسانی خواهیم کرد. در ۲۴ ساعت آینده، بررسی برخی از بندها انجام خواهد شد. برخی بندها به تصویب رسید و در جلسه بعدی شورا در روز سه‌شنبه بخشی دیگر نیز جهت تصویب مورد بررسی قرار می‌گیرد.»

▼ بازنگری در زیرساخت‌های شهری

احمد صادقی، عضو شورای شهر تهران در که در صحن شورای شهر تهران از جلسه‌مدیران شهری با دولت برای افزایش تاب‌آوری شهر تهران خبر داده بود، در گفت‌وگو با هم‌میهن درباره این جلسه تأکید کرد: «هیئت دولت مصوبه‌ای با موضوع «قرارگاه محله‌ای» و با عنوان «ایران در مقیاس محله» در سطح کشور دارد برای آنکه تاب‌آوری محلات به وجود آید با افزایش یابد و کلیه خدمات مورد نیاز در زمان بحران و اضطرار در محله ارائه شود و این خدمات مورد نیاز از قبل پیش‌بینی شده باشد.»

این عضو شورای شهر تهران با اشاره به سابقه شهرداری تهران، افزود: «در گذشته ساختاری در محلات شهر تهران شکل گرفته است. این ساختارها به شکل پیشرو و الگویی که از قبل وجود دارد، با مصوبه دولت تلفیق شد. روز پنجشنبه (۵ تیر ۱۴۰۴) جلسه‌ای با حضور وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، وزیر تعاون، کار و رفاه، جمعیت هلال احمر، کمیته امداد، بهزیستی، وزارت کشور و دیگر دستگاه‌های خدمت‌رسان در سازمان مدیریت ستاد شهر تهران با مدیریت شهردار تهران برگزار شد. در این جلسه تقسیم‌کار انجام گرفت و مشخص شد که هر دستگاهی چه اقداماتی باید در محله انجام دهد.»

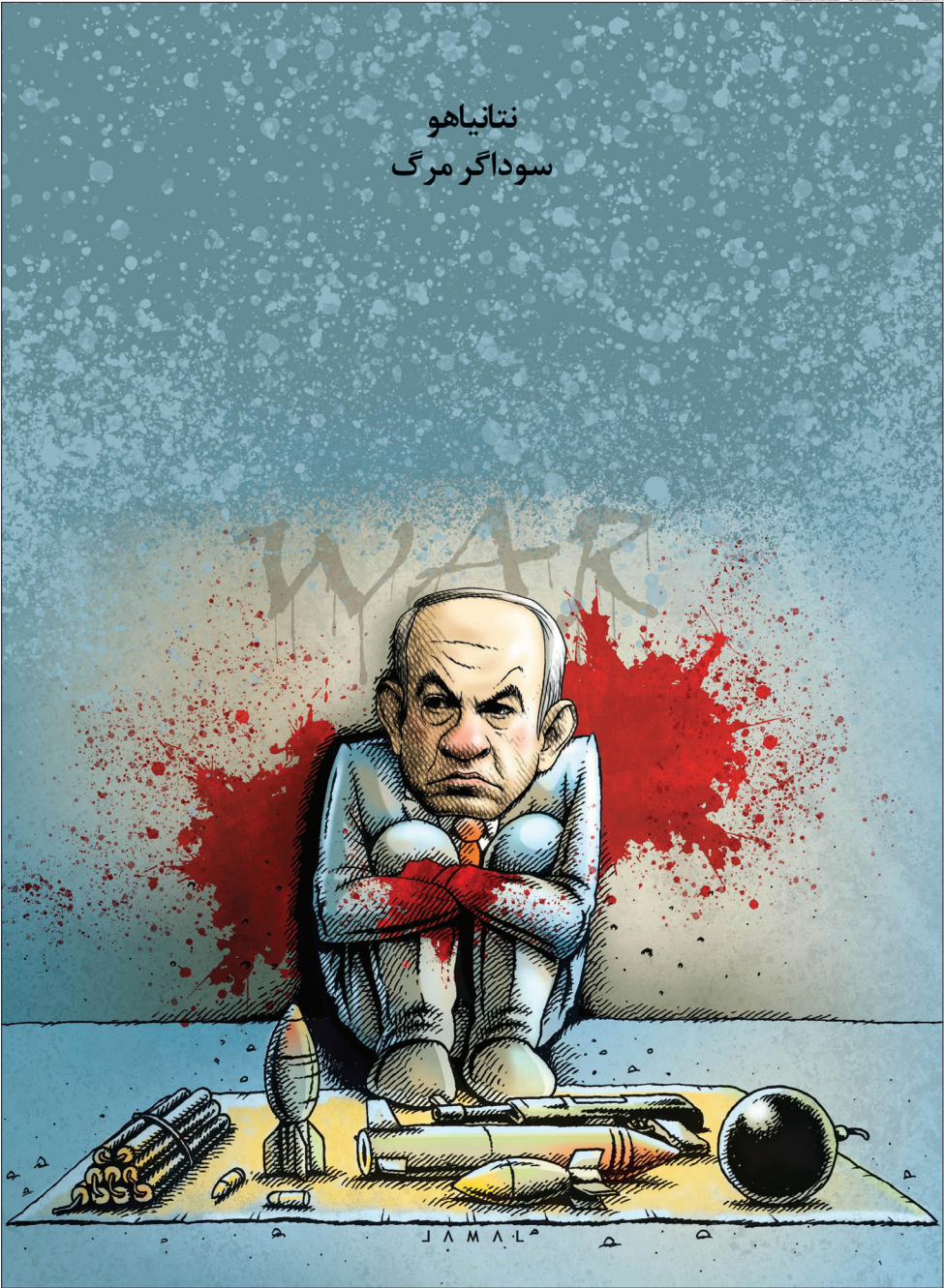
او در صحن شورای شهر تهران اعلام کرد: «بوستان‌ها در ظرفیت مدیریت بحران و پناهگاه مورد توجه باشند. بهره‌برداری چندمنظوره از فضای شهری در موضوع مدیریت سرمایه در شهر بسیار مفید است.» صادقی در پاسخ به این سوال هم‌میهن که در شرایط اضطراری چه استفاده‌ای از بوستان‌ها می‌شود؟ گفت: «باید هر زیرساخت‌های ظرفیتی در محله که در شرایط اضطرار شهروندان می‌توانند از آن استفاده کنند، فراهم شود یا اگر زیرساختی وجود دارد مورد بازنگری قرار گیرد. بحث این نیست که حتماً بوستان‌ها به محلی برای اسکان اضطراری یا با ایجاد پناهگاه به شهروندان کمک کند، بلکه موضوع این است که زیرساخت‌ها برای استفاده شهروندان آماده شود.»

سمفونی خطوط

جمال رحمتی

نتانیاهو سوداگر مرگ

گفتار سیاستمدار

حمله ناکام به سران قوا

روایت علی لاریجانی از اتفاقات ناگفته نشست شورای عالی امنیت ملی

اکنون باید برای خاتمه جنگ تصمیم بگیریم. در مورد فردو چیزی نمی‌گوییم. بگذارید برای خودشان خوشحال باشند.» لاریجانی با اشاره به اقدامات اسرائیل و آمریکا تأکید کرد: «دشمنان ایران تلاش کردند با عملیات روانی نظام را برهم بزنند، اما نتوانستند. مردم به‌صحنه آمدند و پشت‌نظام ایستادند، و اکنون آمریکا و اسرائیل به دنبال خاتمه جنگ هستند.» مشاور عالی رهبری، جزئیاتی از حملات موشکی ایران به پایگاه آمریکا در قطر ارائه کرده و گفت: «۶ موشک ایرانی با سر جنگی ۴۰۰ کیلویی به پایگاه آمریکا در قطر ارائه کرد و گفت: کرد، اما ترامپ دروغ گفته و اعلام کرد که تنها یکی از موشک‌ها بر خورد کرده است.» او به روند تغییرات جنگ نیز اشاره کرده و افزود: «روز دوشنبه ۲ تیر ماه دشمنان شروع به دست و پا زدن برای پایان جنگ کردند، در حالی که در ابتدا تصور می‌کردند ایران به آنها التماس خواهد کرد. اما در پایان جنگ، این دشمنان بودند که به التماس افتادند.» عضو مجمع تشخیص مصلحت نظام در واکنش به فشارهای جهانی برای رعایت معاهده NPT گفت: «چرا دیگر باید NPT را از این به بعد رعایت کنیم؟ دشمنان هسته‌ای بودن ایران را بهانه کرده‌اند. دانش هسته‌ای از ایران پر نمی‌زند.» او درباره جنگ ۱۲ روزه ایران با رژیم صهیونیستی و نقش مدیرکل آژانس بین‌المللی انرژی اتمی، رافائل گروسی، گفت: «گروسی از جمله فوزه‌شدگان جنگ ۱۲ روزه شد. گروسی به‌عنوان مدیرکل آژانس بین‌المللی انرژی اتمی، خود زمینه‌ساز جنگ شد و در این جنگ نتوانست نقش مؤثری ایفا کند. ایران باید در مورد دو موضوع مذاکره و تعامل با آژانس بین‌المللی انرژی اتمی تجدیدنظر کند. آژانس هیچ تکلیفی در قبال تکالیف ما انجام نداد.» لاریجانی بر لزوم مردم‌مهربان با مردم تأکید کرده و افزود: «یادمان نرود که از فردا با مردم نامهربان بر خورد نکنیم.» او همچنین به نقش بی‌نظیر رهبری در جنگ اخیر اشاره کرد و گفت: «قدر این رهبر را باید دانست، رهبر انقلاب روز اول با به دیوار کوبیدن حرف نتانیاهو، او را اساقط کرد.»

او به لزوم آغاز فصل جدیدی از روابط با برخی کشورهای اشاره کرد و گفت: «باید فصل جدیدی از روابط با برخی کشورها را شروع کنیم.» عضو مجمع تشخیص مصلحت نظام وضعیت اسرائیل پس از جنگ اخیر را مورد ارزیابی قرار داده و تأکید کرد: «اسرائیل به سادگی به جنگ برنمی‌گردد، چون می‌داند شکست سخت‌تری خواهد خورد. کشته‌های اسرائیل در این جنگ کم نبوده و آن‌ها سعی دارند این تلفات را پنهان کنند.»

